

Katrai sugai uzrādīti **tikai** LT projekta biotopi,
 kaut reāli var būt plašāka ekol. amplitūda.

GRĪŠĻU ŠPIKERIS

Mācību materiālu sagatavoja **Valda Baroniņa**

Latvijas Dabas fonds, 2013.

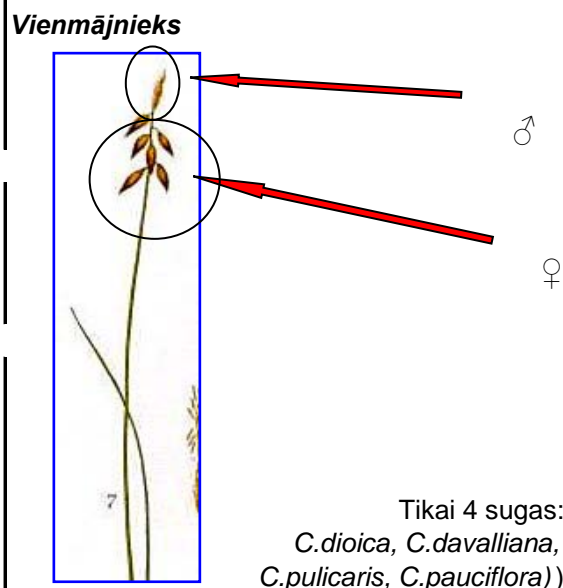
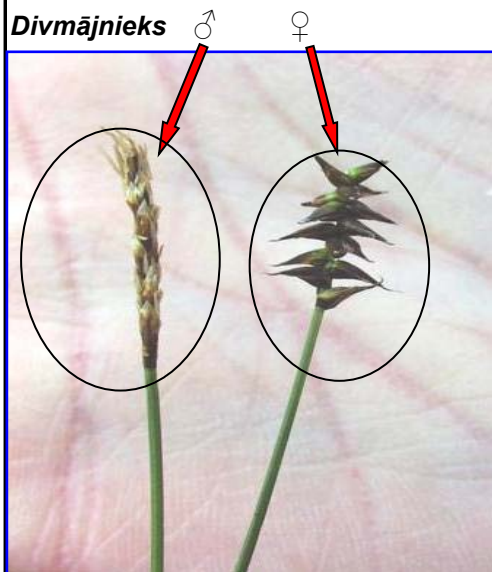
Attēli g.k. no: Den Nordiska FLORAN.

Apz.: raksturīga pazīme; konstanta pazīme

Sastopamība **B** - bieži; **V** - vidēji; **R** - reti

1. VIENVĀRPAS GRĪŠĻI

Stublāja galā 1 vārpiņa

Tikai 4 sugas:
C.dioica, *C.davalliana*,
C.pulicaris, *C.pauciflora*)

2. VIENĀDVĀRPU GRĪŠĻI

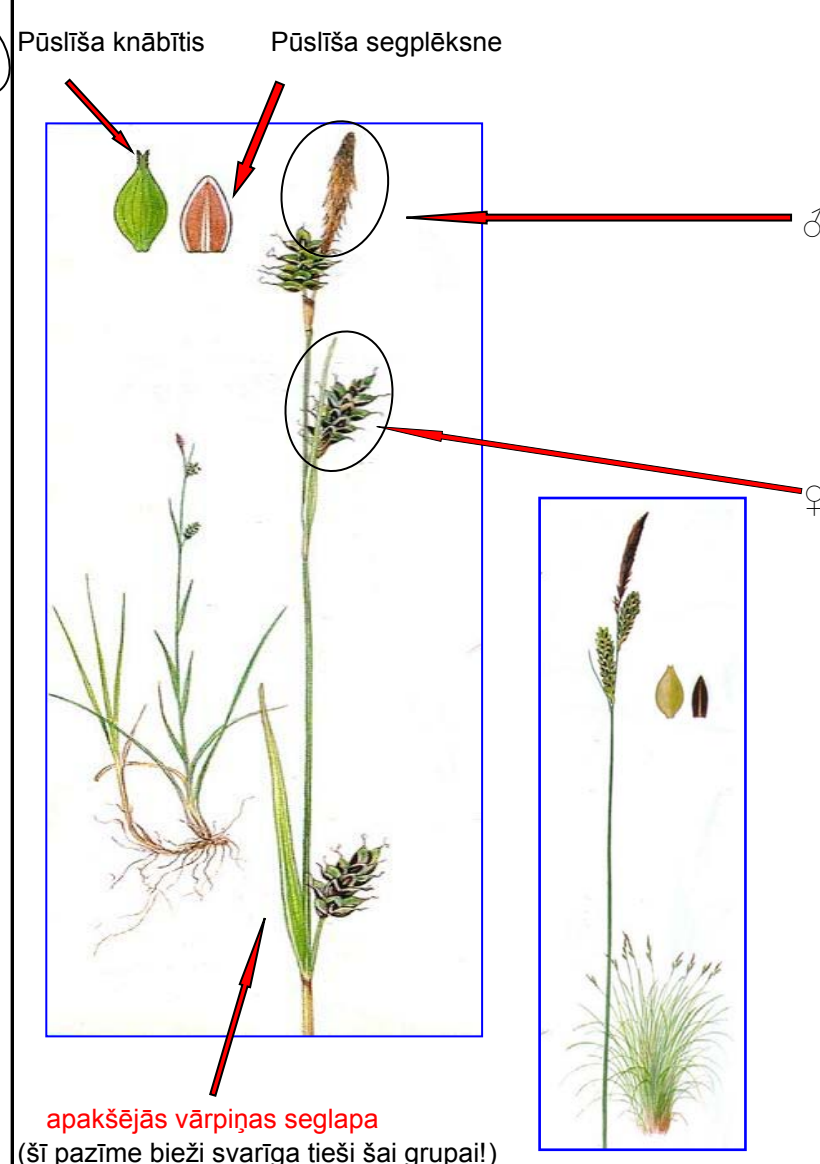
Vārpiņu parasti daudz, tās ± vienādas, jo ♂ un ♀ ziedi atrodas vienā vārpiņā un **NAV** atsevišķi ♂ un ♀ ziedu vārpiņās

Apakšējo lapu makstu krāsa, šķelšanās (svarīga abām grupām - 2,3)

3. DAŽĀDVĀRPU GRĪŠĻI

♂ un ♀ ziedi **IR** atsevišķi dažādās vārpiņās
 Dažkārt ♀ ziedu vārpiņu galos atrodami arī ♂ ziedi

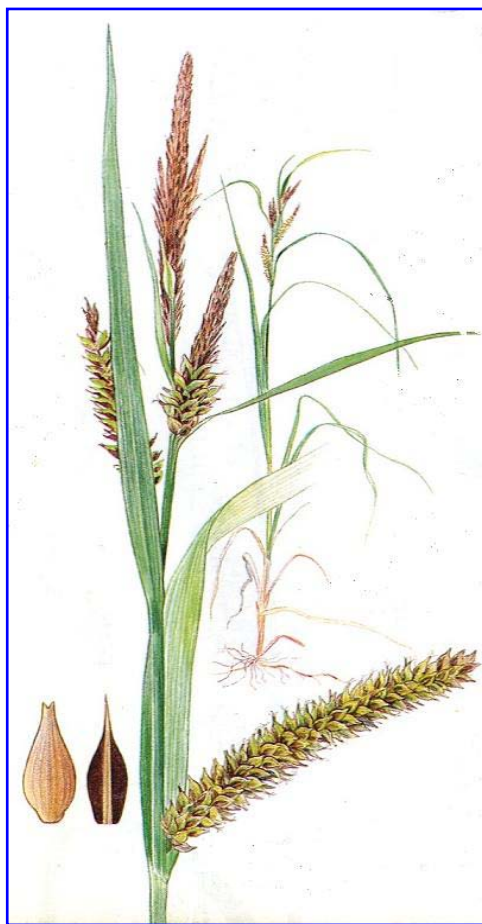

4) 3)

Carex acutiformis
Krastrmalu grīslis B

- 1) 100-130 cm augsts
- 2) lpp nedaudz zilganas, platas
- 3) apakš. vārpiņas seglapa garāka par visu ziedkopu
- 4) makstis sarkanbrūnas
- 5) pūslīši zaļganpelēki, ar papillām, matēti

9080

Carex riparia
Krastra grīslis V

- 1) 120-150 cm augsts
- 3) lpp zaļas, platas (līdz 1,3 cm)
- 3) apakš. vārpiņas seglapa garāka par visu ziedkopu
- 4) makstis brūnas līdz sarkanbrūnas
- 5) pūslīši dzeltenbrūni, bez papillām, spīdīgi

9080

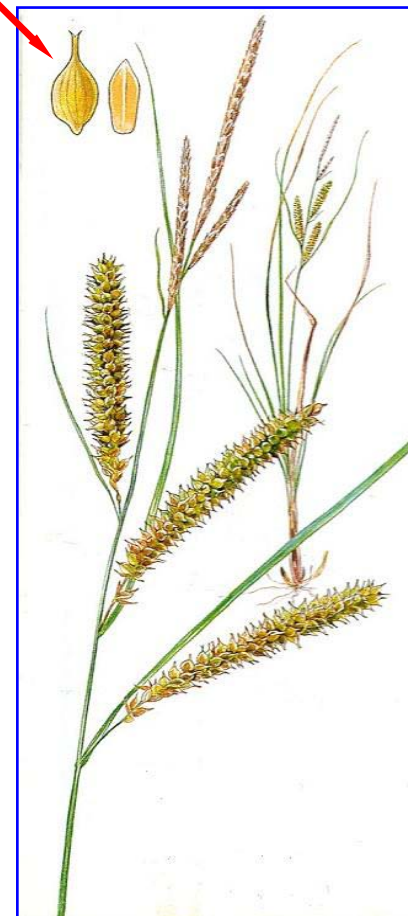

5)

Carex vesicaria
Uzpūstais grīslis B

- 1) līdz 100 cm augsts
- 2) lapas zāles zaļas 3-6 mm pl
- 3) apakš. vārpiņas seglapa garāka vai = ar ziedkopu
- 4) makstis brūnas līdz sarkanbrūnas, ar matiņiem
- 5) pūslītis pakāpen sašaurinās knābītī

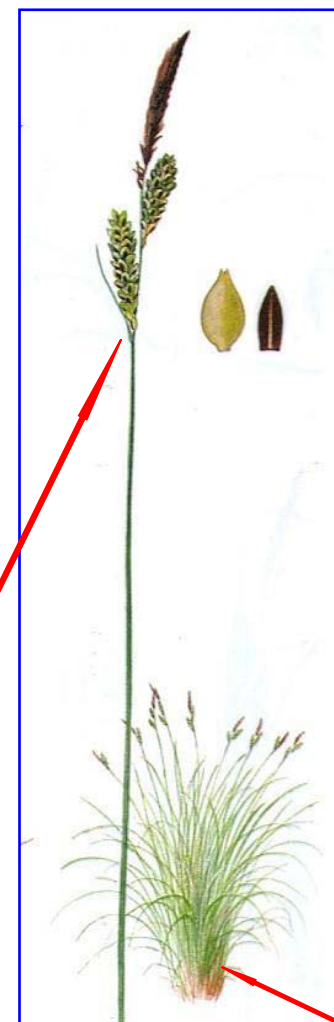
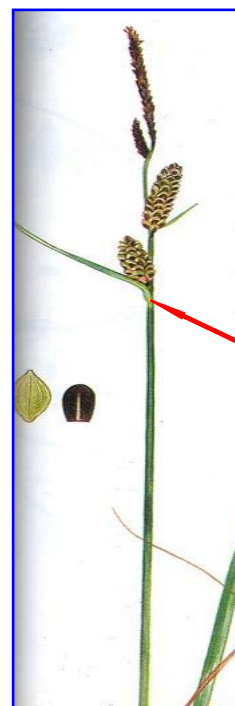
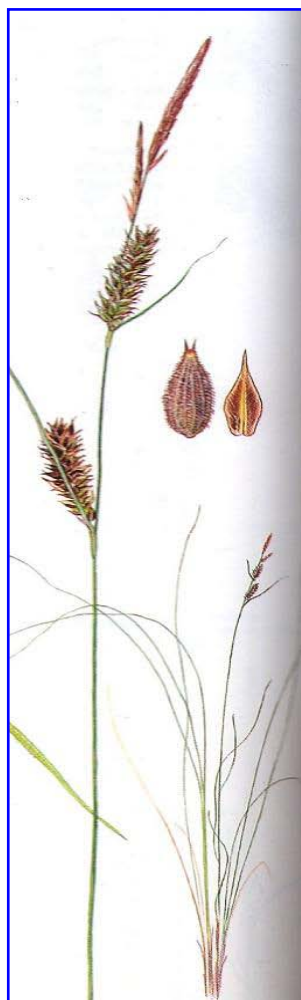
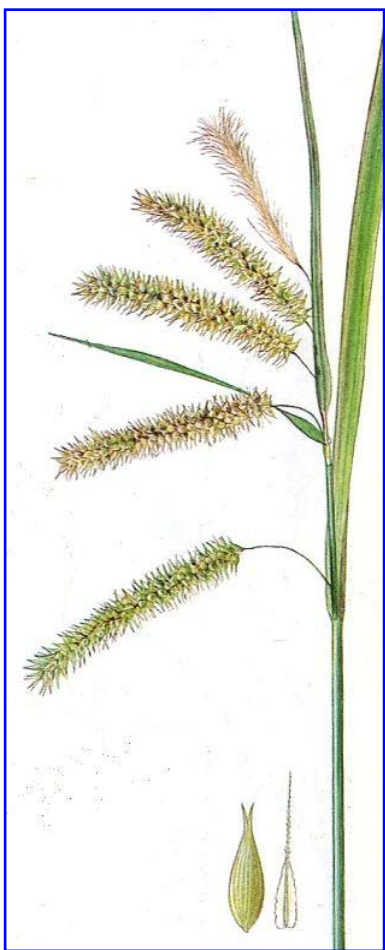
9080

Carex rostrata
Pūslīšu grīslis B

- 1) līdz 100 cm augsts
- 2) lapas zilganzaļas, stīvas, 3-5 mm pl
- 3) apakš. vārpiņas seglapa garāka vai = ar ziedkopu
- 4) makstis brūnas līdz sarkanbrūnas, bez matiņiem
- 5) pūslītis strauji sašaurinās knābītī

91D0, 7140, 7120

4)

3)

4)

Carex pseudocyperus
Dižmeldru grīslis V

- 1) līdz 100 cm augsts
- 2) lpp 7-10 mm platas
- 3) apakš. vārpiņas seglapa 2-3x garāka par ziedkopu
- 4) lpp makstis nav sarkanas
- 5) siev ziedu vārpiņas vienmēr ar kātiem un nokarenas

9080

Carex lasiocarpa
Pūkaugļu grīslis V

- 1) līdz 100 cm augsts
- 2) lpp garas, šauras (1-2 mm)
- 3) ap vārp segl > par ziedkopu
- 4) makstis brūnas līdz sarkan brūnas.
- 5) pūslīši ar matiņiem!

91D0, 7140, 7210

Carex globularis
Lodveida grīslis V

- 1) līdz 45 cm augsts
- 2) lpp šauras (1-2 mm)
- 3) ap vārp segl < par ziedkopu
- 4) lpp makstis vienmēr sarkanas nereti slēpjas dziļi sfagnos
- 5) pūslīši ar matiņiem!

91D0, 9010

Carex nigra
Dzelzsāle B

- 1) līdz 50 cm augsts
- 2) lpp šauras (2-3 mm)
- 3) ap vārp segl < par ziedkopu, bet > par apak vārpiņu

91D0, 6530, 5130

Carex cespitosa
Ciņu grīslis V

- 1) līdz 100 cm augsts
- 2) lpp 2-4 mm
- 3) ap vārp segl < par apakš vārpiņu
- 4) lielos, izcīlnētos ciņos!

9080, 6450

2. VIENĀDVĀRPU GR.

Carex loliacea
Aireņu grīslis R

91D0

Vārpiņas līdzīgas, zvaigžņveida, bet pūslīšu forma savādāka. (aireņu grīslim pūsl. gandrīz nav knābīša, stublāji garāki un ļoanāki).

4) pēc šī var pazīt arī ja nav vārpiņas!

Saukts par "mazo zvaigznīti"

Carex remota
Attālvārpu grīslis V

9050, 91E0, 91F0

Ar tik mazām vārpiņām un tik garām vārpiņu seglapām nav neviens cits!

2)

Carex cinerea
Iesirmais grīslis B

Augs zilganpelēcīgi zaļš.
91D0, 7140

Nedaudz līdzīgs aslapu g., bet vārpiņa nav zvaigžņveida

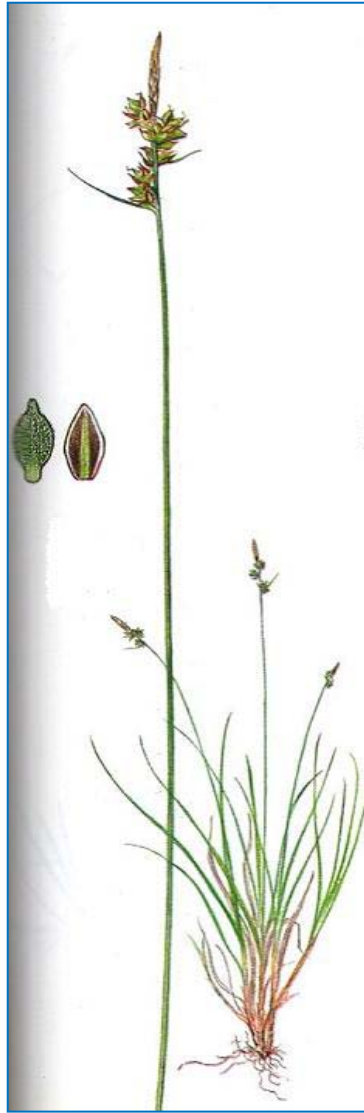
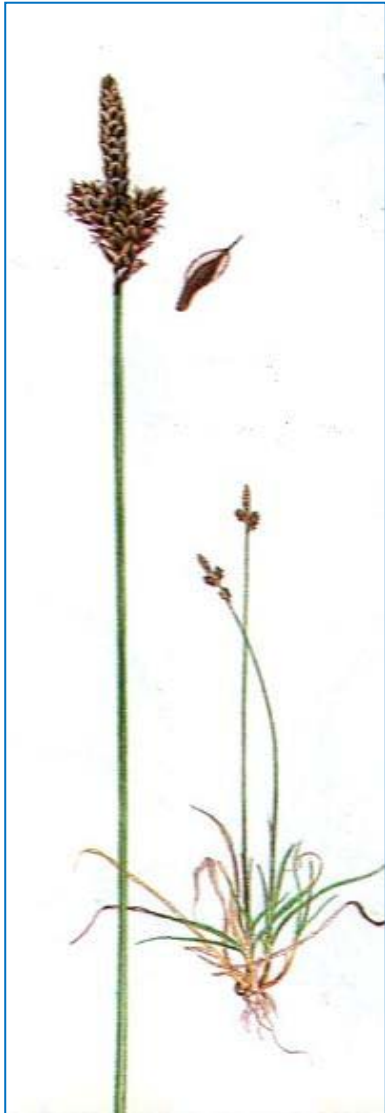
Samērā līdzīgi, bet:

<p><i>Carex echinata</i> Aslapu grīslis V</p> <p>1) līdz 50 cm augsts 2) lpp nedaudz < par stublāju. 3) vārpiņas kā mazas zvaigznītes 4) makstis zaļas vai dzeltenas</p> <p>91D0, 7140</p>	<p><i>Carex appropinquata</i> Satuvinātais grīslis V</p> <p>1) līdz 100 cm augsts 2) lpp šauras, ap 2 mm. 3) ļoti ciešā, izcilnētā cinī 4) makstis sarkanbrūnas, matveidīgi gareniski sašķeltas!!</p> <p>9080, 7160, 7220, 6450</p>	<p><i>Carex elongata</i> Pagarinātais grīslis B</p> <p>1) līdz 80 cm augsts 2) lpp 3-5 mm platas 3) ciešā, bet neizcilnētā cinī 4) makstis nav sarkanbrūnas un nešķeļas 5) pūsl knābīši gari, atliekti</p> <p>9080</p>	<p><i>Carex chordorrhiza</i> Tievsakņu grīslis V</p> <p>1) līdz 30 cm augsts 2) ar l. garu sakneni dziļi sfagnos 3) vārpiņas galviņveida ziedkopā stublāja galā 4) gatavi pūslīši brūni, spīdīgi</p> <p>91D0, 7140</p>	<p><i>Carex diandra</i> Divputekšņlapu grīslis V</p> <p>1) līdz 70 cm augsts 2) Lpp < par stubl., līdz 3 mm pl 3) makstis brūnas 4) neveido ciņus</p> <p>9080, 7140</p>
---	---	--	--	--

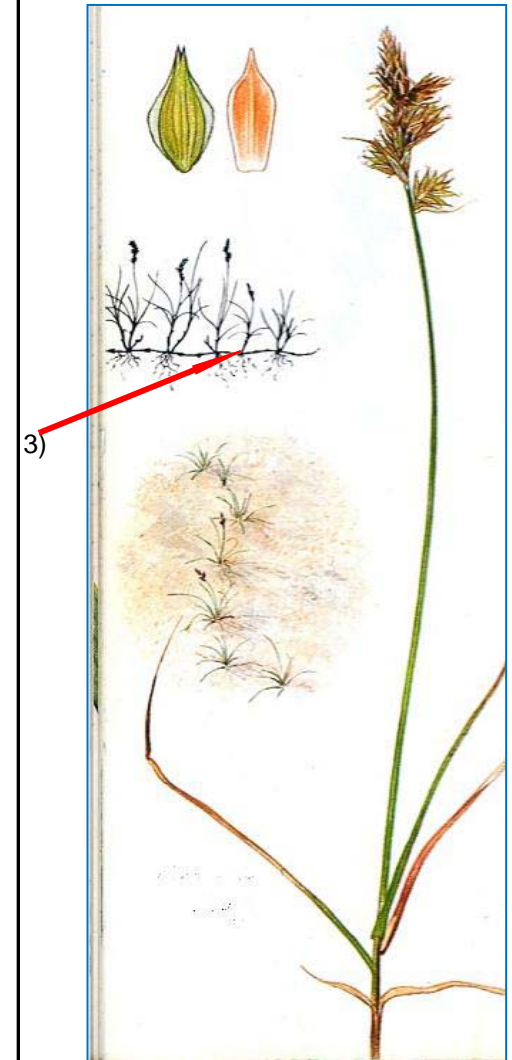
DAŽĀDVĀRPU GR.

SAUSI MEŽI - 1

VIENĀDVĀRPU GR.

Pirmajiem 3 pūslīši ar matiņiem !

Carex ericetorum
Virsāju grīslis V

- 1) līdz 40 cm augsts
- 2) lpp īsas, stīvas, atliektas
- 3) ap vārp seglapa zvīņveida, ar īsu maksti
- 4) pūslīši ar sarveida matiņiem
- 5) pūsl plēksn gals strups, balts, bārkšveida

9010, 91T0, 4030, 5130

Carex pilulifera
Lodvārpu grīslis V

- 1) līdz 50 cm augsts
- 3) lpp < par stubl 1-2,5 mm pl
- 3) ap vārp seglapa lapveida, bez maksts
- 4) pūslīši ar sarveida matiņiem
- 5) pūsl plēksnes gals smails

9190, 4030, 6230

Carex montana
Kalnu grīslis R

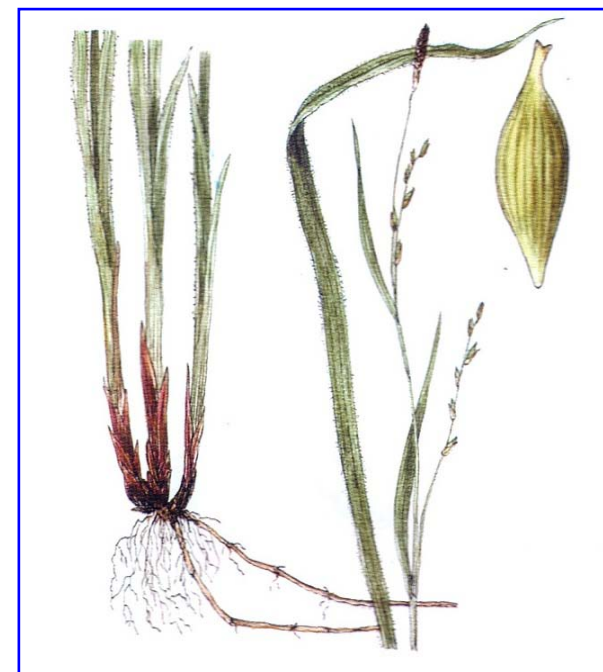
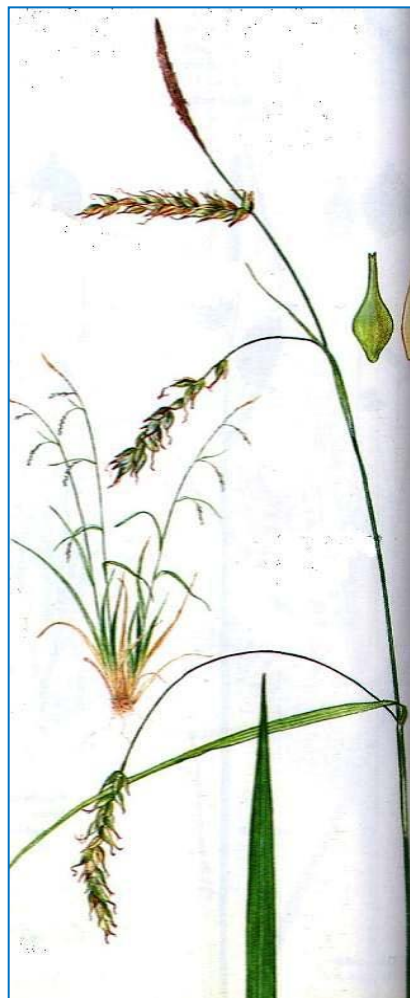
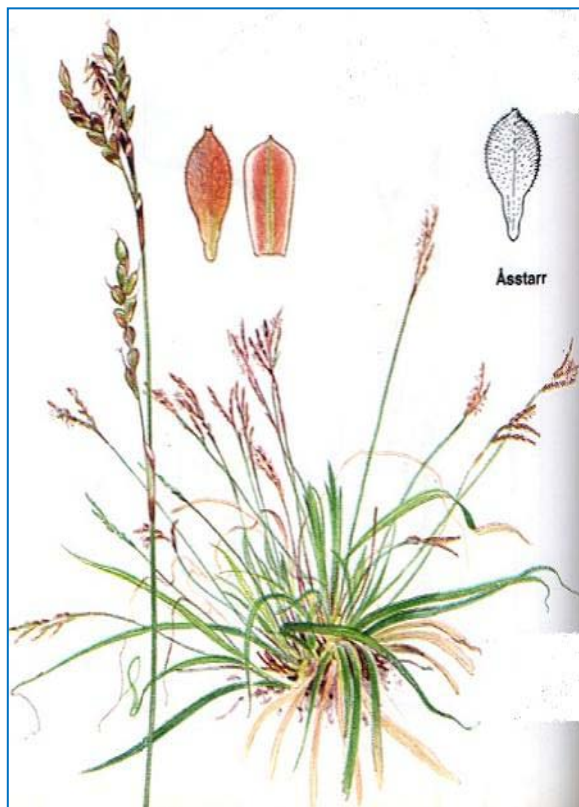
- 1) līdz 40 cm augsts
- 2) lapas mīkstas nolīkušas, pie pamata daudz iepr gada lapu palieku
- 3) ap vārp seglapa zvīņveida, ar smaili
- 4) pūslīši ar sarveida matiņiem
- 5) pūsl plēksnes gals smails

9070

Carex arenaria
Smiltāja grīslis V

- 1) līdz 50 cm augsts
- 2) lpp stubl lejas daļā, pelēcīgi zaļas, stīvas
- 3) ar garu horizontālu sakneni, no kā aug vertikālie stublāji
- 3) pūslīši bez matiņiem, ar dzīslām, ar spārnu

91T0, 2330

Šie ir līdzīgi, bet skat. atšķirības!

Turklāt mataināis grāslis ir ļoti reti (abi aug auglīgos gāršveida mežos)

Carex digitata

Pirkstainais grāslis B

- 1) līdz 35 cm augsts
- 2) lpp 3-5 mm platas
- 3) lapu makstis purpursarkanas
- 4) ♀ ziedu vārpiņas uz īsiem kātiņiem
- 5) pūslīši ar sariņiem

9010, 9050

Carex sylvatica

Meža grāslis B

- 1) līdz 100 cm augsts
- 3) lpp platas, 4-8 mm, bez matiņiem
- 3) lapu makstis nav sarkanas
- 4) ♀ ziedu vārpiņas uz 2-7 cm gariem nolīkušiem kātiņiem
- 5) pūslīši ar garu knābīti

9160, 91E0, 91F0

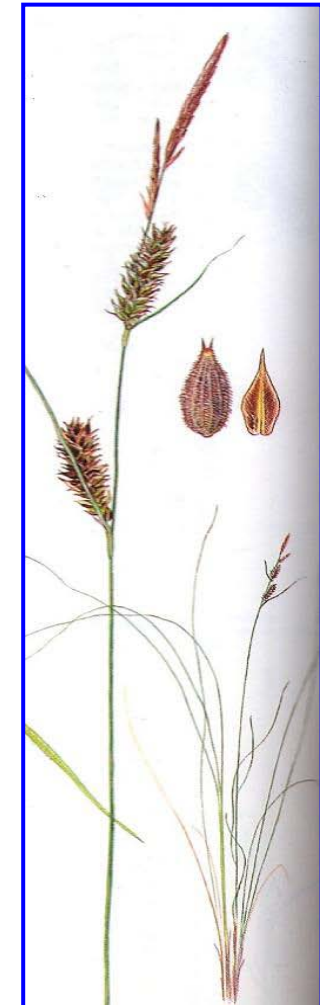
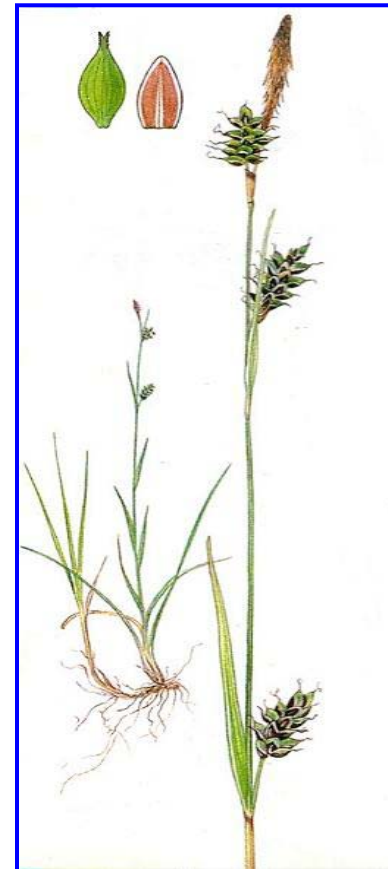
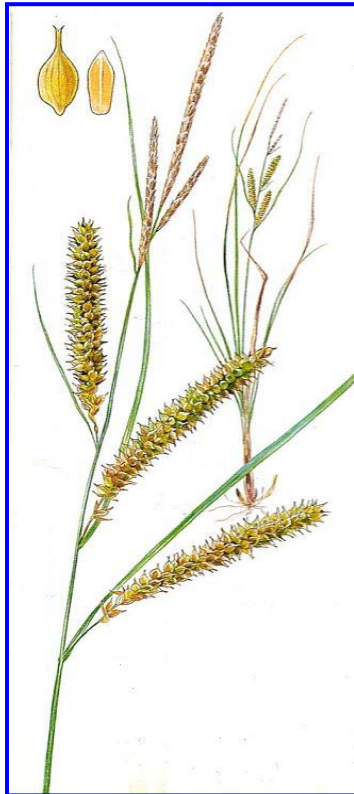
Carex pilosa

Mataināis grāslis R

- 1) līdz 60 cm augsts
- 2) Lpp 5-6 mm pl, lapas mala un uz dzīslām ar matiņiem !!!
- 3) lpp makstis brūnas līdz purpurbrūnas
- 4) ♀ ziedu vārpiņas ar kātiem, apakšējās kāts ar maksti
- 5) pūslīši ♀ ziedu vārpiņās skraji

9160

Līdzīgi, bet *C. lasiocarpa* ir ar pūkainiem pūslīšiem un garām, ļoti šaurām, garām lapām.

Carex rostrata

Pūslīšu grīslis B

- 1) līdz 100 cm augsts
- 2) lpp zilganaj, stīvas, 3-5 mm pl
- 3) makstis brūnas līdz sarkanbrūnas, bez matiņiem
- 4) pūslītis strauji sašaurinās knābītī

91D0, 7140, 7120

Carex limosa

Dūkstu grīslis B

- 1) 30-40 cm augsts
- 2) lpp nedaudz zilgas
- 3) ♀ vārpiņas ar kātiem, nokarenas
- 4) makstis sarkanbrūnas

7110, 7140, 7150

Carex hostiana

Hosta grīslis V

- 1) līdz 90 cm augsts
- 2) apak vārp var būt ± attālināta
- 3) vārpiņas uz īsiem kātiem
- 4) pūslīši nav pūkaini

7230

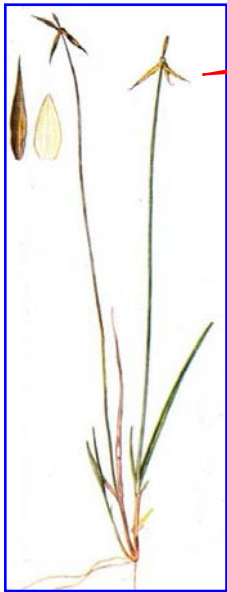
Carex lasiocarpa

Pūkaugļu grīslis V

- 1) līdz 100 cm augsts
- 2) lpp ļoti šauras 1-2 mm > par stubl.
- 3) pūslīši pūkaini

7140, 7210

Vienmājnieks

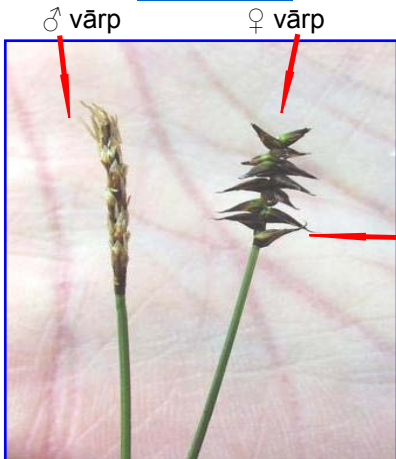
Vārpiņā
daži pūslīši

Carex pauciflora
Mazziedu grīslis V

- 1) 20-35 cm Mazs!
- 2) ♀ pūslīši 3-4, šauri, gari, dzelteni

7110, 91D0

Divmājnieks

Carex davalliana
Devela grīslis R

- 1) līdz 60 cm augsts, ciešā izcilnētā cinī!
- 2) lpp sarveida, stubl lejasdaļā
- 3) ♀ vārpiņās pūslīši ⊥ pret vārp asi.

4) pūslīšu knābīši atliekti

7230

PURVI un AVOKSNĀJI - 2

DAŽĀDVĀRPU GR.

Carex lepidocarpa
Zvīnaugļu grīslis V-R

- 1) līdz 60 cm augsts
- 2) ♀ ziedu vārp. 2-3
- 3) ♂ ziedu vārp. 1, kuras kāts atstāvošs

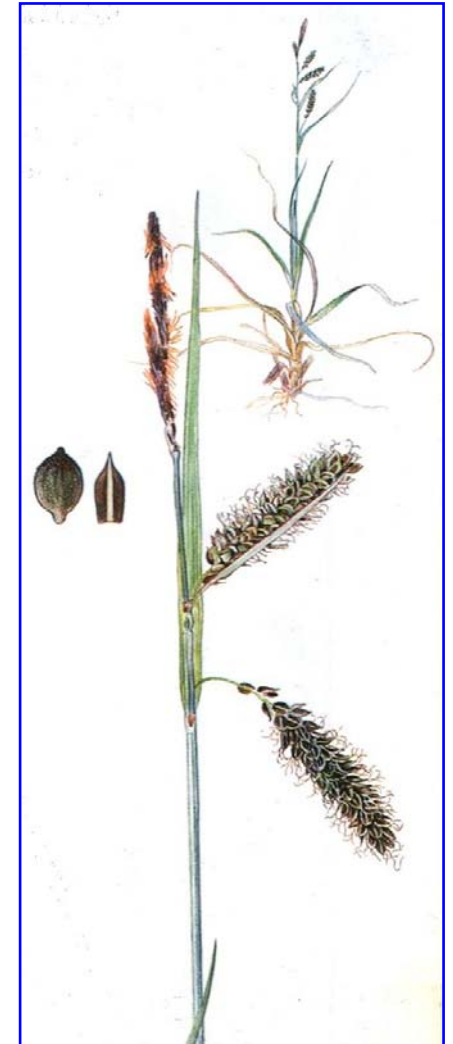
7230, 5130

Carex panicea
Sāres grīslis B

- 1) līdz 50 cm augsts
- 2) lpp nedaudz zilgas ("panīkušas")
- 3) ♀ vārpiņas ar kātiem, kas ietvertas 1-3 cm garās makstīs

7230, 6270, 6530, 5130

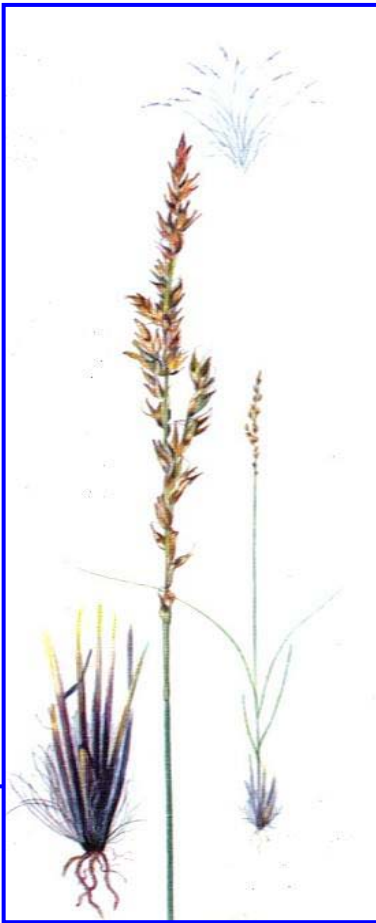

Carex flacca
Zilganais grīslis V

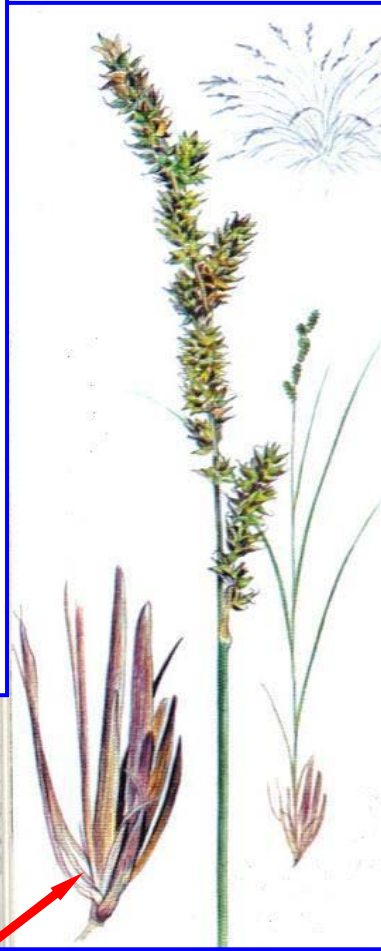
- 1) apm. 60 cm augsts
- 2) lpp zilgas, 3-6 mm pl, < par stubl.
- 3) ♀ vārpiņas ar kātiem, nokarenas
- 4) pūsl melnējoši, ar papillām un sariņiem

7230

VIENĀDVĀRPU GR.

C. appropinquata
Satuvinātais grīslis V
 7160, 7220
 9080, 6450

3)

Carex paniculata
Skarainais grīslis R

- 1) līdz 110 cm augsts
- 2) lpp 4-6 mm platas.
- 3) atšķirībā no *C. appropinquata* makstis ir brūnas un nešķeļas matveidīgi.
- 4) tāpat kā *C. approp.* veido lielu, ciešu, izcilnētu cini

7160, 7220

Carex buxbaumii
Buksbauma grīslis R

- 1) līdz 75 cm augsts
- 2) lpp īsākas par stublāju
- 3) vārpiņas 3-4, ♂ ziedi vārp lejasdaļā bet nesajaukt ar dzelzszāli, kurai ir ♂ vārpiņas. Un ar iesirmo g., kas mazāks.

7230, 6410

Carex chordorrhiza V
Tievsakņu grīslis
 7140, 91D0

Carex cinerea
Iesirmais grīslis B

Par šiem 3 skat. pie Slapji meži 3

7140, 91D0

Carex echinata
Aslapu grīslis V
 7140, 91D0

Carex diandra
Divputekšņlapu grīslis V

Par šiem 2 skat. pie Slapji meži 3

9080, 91D0

SLAPJI ZĀLĀJI

VIENĀDVĀRPU GR.

DAŽĀDVĀRPU GR.

Carex buxbaumii

Buksbauma grīslis R

7230, 6410 sk. pie Avoksn.

Carex hostiana

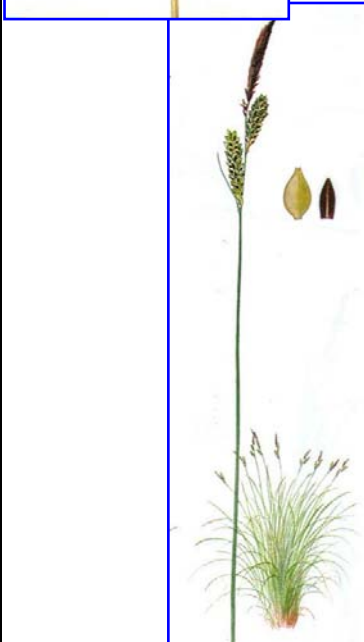
Hosta grīslis V

6410

sk. pie Avoksn.

2)

Carex appropinquata
Satuvinātais grīslis V

- 1) līdz 100 cm augsts
- 2) lpp šauras, ap 2 mm .
- 3) ļoti ciešā, izcilnētā cīņī
- 4) makstis sarkanbrūnas, matveidīgi gareniski saškeltas!!

6450, 7160, 7220, 9080

Carex disticha
Divrindu grīslis B

- 1) līdz 100 cm augsts
- 2) lpp uz stubl izvietotas augstu, apm 1/3 stubl apakš daļas
- 3) aizņem zvīnlapas
- 4) aug audzēs, nekad ciņos

6450

Carex cespitosa
Ciņu grīslis V

- 1) līdz 100 cm augsts
- 2) lpp 2-4 mm
- 3) ap vārp segl < par apakš vārpiņu
- 4) lielos, izcilnētos ciņos!

6450. 9080

Carex elata
Augstais grīslis V

- 1) līdz 120 cm augsts
- 2) lpp < par stubl, 3-6 mm pl
- 3) ap vārp segl < par ziedkopu bet > par apakš vārpiņu
- 4) lielos, izcilnētos ciņos!

6450

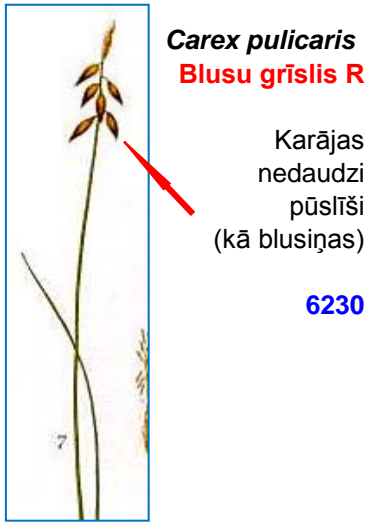
Carex acuta
Slaidais grīslis B

- 1) līdz 120(150) cm augsta
- 2) lpp 3-9 mm
- 3) ap vārp seglap vienmēr > par visu ziedkopu
- 4) veido audzes, ne ciņus

6450

VIENVĀRPAS GR.

SAUSI UN MĒRENI MITRI ZĀLĀJI

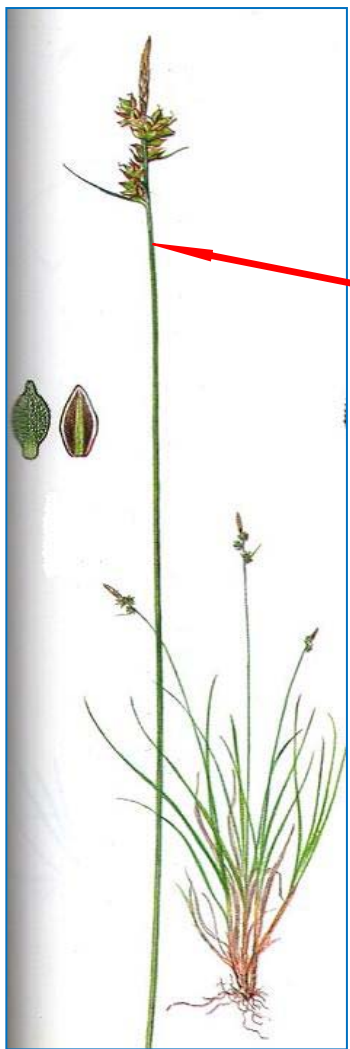

Carex pulicaris
Blusu grīslis R

Karājas
nedaudzi
pūslīši
(kā blusiņas)

6230

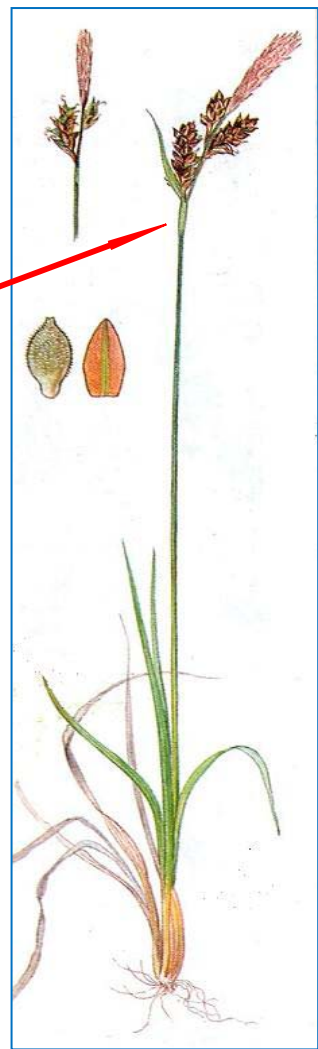
DAŽĀDVĀRPU GR.

Carex pilulifera
Lodvārpu grīslis V

- 1) līdz 50 cm augsts
- 2) lpp < par stubl, 1-2,5 mm
- 3) visas vārpiņas satuvinātas stubl galā
- 4) apakš vārp seglapa bez plēvjainas maksts
- 5) pūslīši ar matiņiem

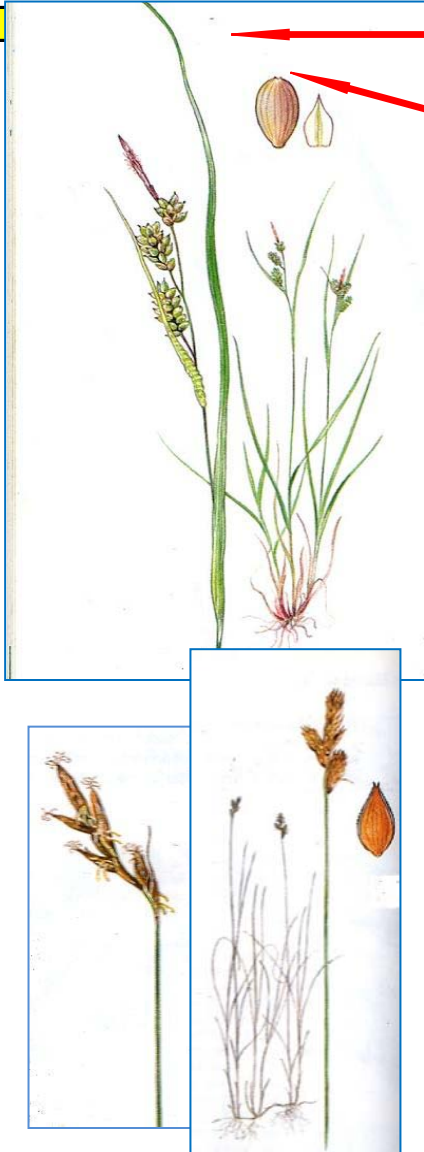
6230, 9190

Carex caryophylla
Pavasara grīslis V

- 1) līdz 30 cm augsts
- 2) lpp < par stubl, 1-3 mm pl
- 3) visas vārpiņas satuvinātas stubl galā
- 4) apakš vārp seglapa ar plēvjainu kā turzīte maksti
- 5) pūslīši ar matiņiem

6210

Carex praecox
Agrais grīslis V

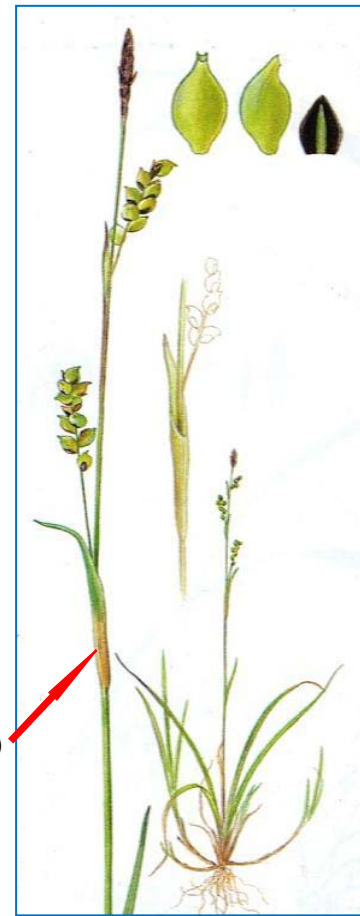
- 1) līdz 60 cm augsts
- 2) lpp < par stubl, 1-2 mm pl
- 3) visas vārpiņas satuvinātas stubl galā
- 4) ir garš saknenis, no kura paceļas paralēli stublāji

6120

Carex pallescens
Bālganais grīslis B

Pūslīšiem nav knābīša!

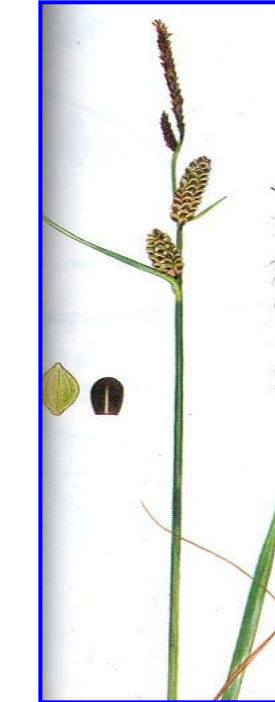
6230

Carex panicea
Sāres grīslis B

- 1) līdz 60 cm augsts
- 2) Lpp zilganzaļas
- 3) vārpiņas uz kātiņiem
- 4) apakš vārp seglapa ar 1-3 cm garu maksti

6270, 6530, 5130

Carex nigra
Dzelzsžāle B

- 1) līdz 50 cm augsts
- 2) lpp 2-3 mm pl
- 3) ap vārp segl < par ziedkopu, bet > par apak vārpiņu

6530, 5130, 91D0